

Fredrik Eitzen (1916-1943)

TEKST: HANNE GROTH

FOTO: PRIVAT

Fredrik Eitzen ble født 30. november 1916 i Oslo. Han var sønn av Axel Camillo Eitzen (1883-1968) og Frida E. f. Falch (1887-1964), begge fra Tønsberg. De hadde fem barn, fire sønner og én datter, Adele, som var tvillingsøsteren til Fredrik. De tre andre sønnene het Camillo, født i 1912, Fridtjof, født i 1915 og Didrik, født i 1922. Familien bodde i Slemdalsveien 99. Faren drev skipsrederiet Camillo Eitzen & Co. som i 1936 skiftet navn til Tschudi & Eitzen.

Alle i familien Eitzen var glad i sport, og Fredrik var spesielt aktiv som roer, i tillegg til seiling og padling. Han var en habil tennisspiller og ivrig på ski i Heming.

Fredrik tok privat folkeskole, senere middelskole og eksamen artium på Ris i 1936. Høsten 1938

var han og søsteren Adele i Tyskland for å forbedre sine tyskkunnskaper. Hjemreisen gikk via Berlin hvor de opplevde Krystallnatten 9.-10. november. Det minnet slapp dem aldri.

Året etter gikk de begge på University of St. Andrews i Skottland. Deretter utdannet Fredrik seg til tegner, men bestemte seg så for å satse på shipping. For å få praksis arbeidet han som skipsmeglerassistent på ulike shippingkontor.

Adele Plahte har fortalt om sin bror: *«Vi gikk i samme klasse på Ris skole. Han var en bedårende gutt, veldig charmerende, høy og flott. Han ble den første i familien som forlot landet etter okkupasjonen. Senere måtte våre foreldre også flykte – til Sverige. Fredrik skrev til dem i Stockholm, fra England. Vår bror Didrik, som først gikk inn i Milorg, dro senere til England hvor han gikk inn i hæren i Skottland.»* (Fra Cato Guhnfeldts «Spitfire Saga», bind 4)

Da tyskerne angrep Norge den 9. april, meldte Fredrik seg umiddelbart som frivillig. Han var med under felttoget og kampene på Ringerike, blant annet ved Klekken, der han lå på et tak og skjøt på tyskerne.

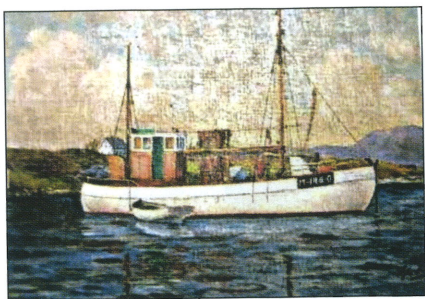
Fredrik Eitzen, Oslo 1940

Krigen gjorde et voldsomt inntrykk på ham, og etter kapitulasjonen var han fast bestemt på å kjempe videre. En dag kom han hjem til familien på Ris, helt forstenet i ansiktet og sa til sin søster: «Adele, nå blir det lenge til du får se meg igjen». Det var siste gang hun så ham. Så gikk han i dekning. Både Fredrik og broren

Fridtjof deltok i illegalt motstandsarbeid inntil de måtte rømme.

Til England og Canada

Fredrik forlot landet i mars 1941. En vennegjeng med Jan Skappel i spissen, hadde fått kjøpt motorbåten M/B «Bøvåg» av Ålesund, og Fredrik, med tittelen skipsmeglerassistent,

M-B "Bøvåg" av Ålesund på vei til Shetland 30. mars 1941.

reiste ut med motorbåten 30. mars, som én av 12 personer ombord. Sammen med ham var også en to år yngre slektning, Jørgen Jacob Eitzen, samt student Jan Gert von Tangen, som også ble jagerflyver. Båten ankom Lerwick på Shetland 2. april, hvorefter ferden gikk videre med båt til Skottland og tog til London.

Fredrik meldte seg for de norske myndighetene, kom inn som rekrutt i Hærens Flygevåpen og ble sendt over til Little Norway-leiren i Canada sommeren 1941. Han utdannet seg

Brudeparet Else og Fredrik Eitzen, London oktober 1942.

til flyver på Hærens Flygevåpen kull nr. 2 (jagerflyver) i perioden august 1941 til april 1942. Først elementærtrening i Little Norway frem til jul, deretter videreopplæring ved No 32 Service Flying Training School på Moose Jaw i Saskatchewan. Den 10. april fikk han flyvervingen og ble sersjant. Tilbake i Toronto fulgte avansert flyvertrening fra 2. mai til 15. juni 1942.

Sommeren 1942 reiste Fredrik Eitzen tilbake til Storbritannia. I London samme år giftet han seg med Else Gudrun Folkemann Nielsen. Frem til desember 1942 fortsatte han med operativ trening, først ved No 17 Advanced Flying Unit, deretter ved No 52 Operational Flying Unit ved Aston Down, frem til 9. desember. Her ble han karakterisert som «above average» flyver. Han kom til 331 Skvadron/B-Flight 10. desember og hadde sin første flyvning med Spitfire FN-M 13. desember. Den 30. desember ble han erklært fullt operativ om dagen. Han ble ved skvadronen og deltok i mange tokt frem til han ble skutt ned. Han falt dagen før han skulle ha reist på permisjon.

Skjebnedagen 2. mai 1943

Sersjant Fredrik Eitzen var en av de norske jagerflyverne som ikke kom tilbake til flystasjonen North Weald da 22 mann fra Skvadron 331 og

Fredrik og hans Spitfire FN-T/BS471.

332 dro ut på rekognoseringstokt mot kysten av Nederland. De ble overrasket av en formasjon av tyske jagerfly – Focke Wulfe 190 - og kom i heftig kamp. Fire fly ble skutt ned.

Sersjant Fredrik Eitzen i Skvadron 331.

Et øyenvitne så Fredrik Eitzens fly styrte i sjøen. Han var den eneste som omkom, og han ble aldri funnet.

De øvrige tre, Marius Eriksen, Rolf Engelsen og Nils Jørgen Fuglesang, ble skutt ned over Walcheren og endte opp i tysk fangenskap i Stalag Luft III i Polen. Eriksen og Engelsen satt helt til krigens slutt, mens Fuglesang var blant de fire nordmennene som kom med på «Den store flukten» i mars 1944*. Han og Halldor Espelid ble pågrepet og skutt, mens Per Bergsland og Jens Müller kom seg i sikkerhet til Sverige med en svensk lastebåt.

*Se Wikipedia: «Den store flukten fra Stalag Luft III/The Great Escape», film fra 1963.

Kilder:

Cato Guhnfeldt, Spitfire Saga Bind IV

Diverse litteratur om kampene på Ringerike

Stor takk til niesen Anette Plahte for opplysninger og utlån av bilder.